

Pedagogisch werken met plezier

PIPPO'S Speel- & Leerbrief

OKTOBER 2015

VOORLEZEN GAAT NOOIT VERLOREN

Kinderen die elke dag vijftien minuten worden voorgelezen, horen ruim 1,1 miljoen woorden per jaar. Dat is 55 keer meer dan kinderen die slechts vijf minuten worden voorgelezen. Als een kind opgroeit in een taalrijke omgeving biedt dat veel voordelen voor nu, maar vooral ook voor later. Kinderen die al vroeg kennismaken met boeken blijken taalvaardiger, kunnen sneller lezen en beter rekenen. Samen in een boekje kijken, plaatjes aanwijzen en benoemen, versjes leren kennen, verhaaltjes vertellen en beluisteren, haalt bovendien de band aan tussen de voorlezer en de kinderen. In de kinderopvang, waar je voor een belangrijke deel de ouders vervangt, is voorlezen daarom ook emotioneel van belang.

Om al die goede redenen willen de organisaties BoekStart in Nederland en Boekbaby's in België niet alleen ouders van jonge kinderen de Bibliotheek laten ontdekken, maar ook de pedagogisch medewerkers in de kinderopvang. In deze Speel- & Leerbrief lees je een groot aantal praktische tips die je bij het voorlezen iedere dag van pas komen. Ook bij het voorlezen van PIPPO met deze maand het thema: Naar bed gaan. Nog steeds is dat het meest populaire voorleesmoment van de dag!

Ik wens jullie met deze Speel- & Leerbrief veel pedagogisch lees- en speelplezier!

Marja Baeten

redactie PIPPO

LEESTIP

Stichting Lezen maakte speciaal voor de kinderopvang een serie folders met praktische tips en achtergronden over voorlezen. De serie heet: Kwestie van Lezen. De folders kun je bestellen op de site van www.lezen.nl. (aborgdorff@lezen.nl) of downloaden als pdf. In deze Speel- & Leerbrief worden tips gegeven uit deze folders.

Pedagogisch kader kindercentra 0-4 jaar

De Speel- & Leerbrief verwijst regelmatig naar het Pedagogisch kader kindercentra 0-4 jaar. Dit boek is een naslagwerk en inspiratiebron voor pedagogisch medewerkers in de kinderopvang.

Aapje Pippo heeft een idee!

Voorlezen, een vast onderdeel van de dag in alle groepen

Het begint al in de babygroep: voorlezen. Met een baby op schoot, een minuutje samen een boekje bekijken, met aandacht voor de baby én voor het boekje. Zeker één keer per dag, liefst vaker, en langzamerhand wat langer. Ook versjes en liedjes leren jonge kinderen spelen met taal en klanken.

Bij dreumesen en peuters is het voorlezen een vast terugkerend onderdeel van het dagprogramma, net als de kring of het buitenspelen. Maar voorlezen kan ook als een kind erom vraagt, naar aanleiding van een voorval of een activiteit, als afleiding of als fijne bezigheid als kinderen moe zijn.

Tip: Maak per groep een keuze voor het vaste tijdstip van voorlezen.

Kies een herkenbare aankondiging, zoals een muzikje, een belgeluid of een andere vaste introductie.

Aapje Pippo leest zijn knuffels voor als ze naar bed gaan. De meeste kinderen, ook in de kinderopvang, zullen die situatie herkennen. Het rustig inslapen bij een geruststellende stem die iets moois vertelt, is niet voor niets het voorleesmoment bij uitstek. Juist vanwege de herkenning kun je bij hen thuis wordt voorgelezen. Ook dat is goed om te weten. Daar kun je als pedagogisch medewerker misschien wel eens op inspelen.

Activiteit

PIPPO dagritmekaartjes

Op de site van PIPPO staan dagritmekaartjes (bij de Speel- & Leerbrief). Je kunt ze printen, op karton plakken en eventueel plastificeren. Voor het gaan slapen en het voorlezen zijn er twee verschillende dagritmekaartje. Onderin de balk schrijf je een eigen tekst.

Binnenkort worden de dagritmekaartjes aangevuld, oa met boodschappen doen en spelen op de tablet. Dit verzoek kwam van verschillende kinderdagverblijven en gastouders. Hebben jullie ook een verzoek voor nog andere dagritmekaartjes? Laat het ons horen!

Stuur je vraag naar: pippo@clavisbooks.com

Beertje Bruin is zijn knuffel kwijt

Het is bedtijd voor Beertje Bruin, maar slapen lukt niet want Beertje Bruin is zijn knuffel kwijt. Papa Beer en Mama Beer weten hoe belangrijk die knuffel is en gaan dus zoeken. Opeens herinnert Beertje Bruin zich dat hij de knuffel in zijn speelgoedauto heeft gelegd. Nu kan hij gaan slapen.

Activiteit

Knuffelbedje

Voor de eigen knuffel maar ook voor de knuffels in de groep, kun je knuffelbedjes maken. Gebruik daarvoor lege schoendozen. Kinderen beschilderen ze met plakkaatverf.

Knip uit stukjes stof kleine rechthoekjes en vierkantjes. Kinderen plakken die op een velletje A4. Nu hebben ze een 'lappendekentje' waaronder de knuffel kan slapen.

bron: peuterpret.jouwweb.nl

Lees het verhaaltje aan de kinderen voor.

Wijs op de tekeningen de afbeeldingen aan die in de tekst worden genoemd. De jongste kinderen leren zo dat tekst en beeld met elkaar te maken hebben, gaan ze beter kijken en zullen ze elke voorlezer erop attenderen als er iets uit de tekst niet klopt op de illustratie.

Praat daarna met de kinderen over het verhaaltje na. Stel ze vragen als:

- Heb jij een knuffel? Hoe heet die en hoe ziet die eruit?
- Slaap je met de knuffel?
- Ben je de knuffel wel eens kwijt, zoals Beertje Bruin?
- Wat doe jij als je je knuffel niet kunt vinden?

Uit: De ontwikkeling van kinderen, Penny Tassoni e.a.

Voorlezen doe je samen

Voorlezen is een gezamenlijke activiteit van de voorlezer en het jonge kind. Dat geldt voor gewoon voorlezen, waarbij je tijdens het lezen op de reacties van de luisterende kinderen let.

Maar het geldt eens te meer voor interactief voorlezen. Hierbij ga je met het kind in gesprek over het verhaal. Kinderen hebben een actieve rol: ze beantwoorden vragen, doen voorspellingen en praten over het verhaal. Ze leggen verbanden in het verhaal en met de wereld buiten het boek. Je kunt allerlei vragen stellen. Begin met gemakkelijke, beschrijvende vragen, dan moeilijkere vragen die het kind uitdagen te denken en eigen oplossingen te zoeken. Stel vragen als: 'Is Muis boos, denk je?' of 'Wat zou jij doen?'

TIP: Probeer bij interactief voorlezen open vragen te stellen.

Plaatjes en woordjes

in bad

de zeep

het bootje

Deze rubriek is speciaal bedoeld voor de uitbreiding van de woordenschat.

1. Laat de kinderen elk voorwerp hardop noemen. Herhaal de woorden die ze zeggen, maar dan goed en heel duidelijk uitgesproken. Ook de andere kinderen die luisteren, leren daarvan.
2. Zoek en benoem de afzonderlijke voorwerpen op blz. 8 op de tekening op blz. 9.

Achtergrond

de badeend

Themaboeken bij deze PIPPO

Bij het thema naar bed gaan zijn veel leuke themaboekjes te gebruiken. Klik op deze link en je ziet ze allemaal.

Voortaan bieden we deze service elke maand aan de kinderopvang en aan de gast- en ont-haalouders.

www.clavisbooks.com/thema/pippo

Meer dan voorlezen alleen

Voor jonge kinderen ligt er een directe relatie tussen hun belevingswereld en die van het voorlezen. In de Speel- & Leerbrief geven we tips om het verhaaltje in PIPPO naar een andersoortige activiteit uit te breiden.

Een activiteit naar aanleiding van het lezen zorgt ervoor dat het lezen nog lang plezier verschaft en blijft hangen. Denk hierbij aan creatieve activiteiten als zingen, dansen, muziek maken, tekenen of schilderen en alle soorten spel: taal en expressie, beweging, rollen- of poppenspel, of vrij spel.

Activiteit

Slaapliedje

Bij het naar bed gaan hoort vaak een ritueel. Dikwijls is voorlezen daar een onderdeel van. Maar als afsluiting kun je ook een slaapliedje zingen op de melodie van: Hoge bomen, hoge bomen in een groot kabouterbos ...

Lieve kindjes *,
ga maar slapen
doe je beide oogjes toe
en dan ga je heerlijk dromen
want je bent ontzettend moe!

* je kunt hier ook een naam noemen

Maak een leesplan

Wil je professioneel aan de slag met voorlezen in het kindercentrum, dan moet je ervoor zorgen dat het een vaste plaats krijgt in het pedagogisch beleidsplan. Het management en het bestuur zijn daar verantwoordelijk voor, maar als pedagogisch medewerker heb je wel degelijk invloed. Kaart het onderwerp aan in het overleg en vraag gezamenlijk om het aanstellen van een van jullie als voorleescoördinator. Die heeft een centrale rol bij het voorlezen in de instelling. Er is een training voor via de Bibliotheek. Meer informatie daarover vind je op de site van BoekStart. Klik op de knop voor Professionals.

Tip: Op leesplan.nl kan iedere instelling voor kinderopvang een eigen leesplan maken.

Deze plaat is vooral een kijkplaat waar elke kijker zijn of haar eigen verhaal bij kan vertellen. Omdat de tekening zo gedetailleerd is, word je uitgenodigd om extra zorgvuldig naar de afbeeldingen te kijken. Jonge kinderen zijn hier heel goed in. Ze zien echt alles.

Achtergrond

Verhalen zonder tekst

Bij tekstloze prentenboeken, vol grote platen met veel details, kan ieder zijn eigen verhaal vertellen. Die mogelijkheid maakt ze heel geschikt om te worden voorgelezen door ouders met een andere moedertaal dan Nederlands. Zij kunnen het best voorlezen in hun eigen taal. Wijs hen daarop of geef hun eens een tekstloos prentenboek mee naar huis om het zelf te proberen.

Meer informatie vind je in de Kwestie van Lezen-brochure: Voorlezen stimuleren in meertalige gezinnen.

Een tip voor anderstalige ouders: tekstloze kijkplaten of prentenboeken spreken alle talen.

